

Complexnummer: 521780

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

-

Aantal complexonderdelen

3

Monumentnummers van complexonderdelen

521781, 521782, 521783

Woonplaats

Winschoten

Gemeente

Oldambt

Provincie

Groningen

Locatie van het hoofdobject

Bij Boschsingel 1, 9671 JB te Winschoten

Complexomschrijving

Inleiding

Complex bestaande uit een WANDELBOS met TUNNEL en ZITBANK. Het wandelbos is van oorsprong in 1826/27 aangelegd op initiatief van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen als werkverschaffingsproject voor werklozen. Bedenker van het plan was Ds. B.H. Steringa Kuijper, die tevens het algemene plan van aanleg ontwierp en toezicht hield op de uitvoering ervan. Het bos is in twee delen aangelegd, die in 1836 met elkaar zijn verbonden door een TUNNEL. De stenen van deze tunnel werden geschonken door het kerkbestuur van de evangelisch lutherse gemeente, wier kerkgebouw werd verplaatst. De stenen die waren overgebleven van de afbraak van de kerk werden door aannemersbedrijf Heikens gebruikt voor de bouw van de tunnel. De gemeente Winschoten nam in 1841 de verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud van het bos over van het Nutsbestuur. In 1907 kreeg het bos zijn huidige vorm, toen de gemeente Winschoten L.A. Springer had aangetrokken om te adviseren over de inrichting ervan. Springer adviseerde het bomenbestand uit te dunnen, een smalle slingervijver aan te leggen tussen de twee bestaande vijvers en te zorgen voor een nieuwe aanplant van hulst, taxus, zilverspar, laurierkers, Portugese laurier en rododendron. Aan het einde van het pad (huidige Secr. Heikenslaan) dat de twee delen van het bos scheidt werd in 1936 een ZITBANK geplaatst ter herinnering aan L.W. Heikens, die van 1903 tot 1936 gemeentesecretaris van Winschoten was geweest. De zitbank is omstreeks 1995 gerestaureerd.

Het bos is in 1961 en 1967 herbepplant op advies van Staatsbosbeheer. In 1967 werd het bos opgeschoond en gerestaureerd door tuin- en landschapsbureau Vroom uit Glimmen. Tijdens deze restauratie zijn de bruggetjes over de vijvers afgebroken en vervangen door nieuwe, en is een groot aantal nieuwe zitbankjes in het bos geplaatst. Daarna heeft de gemeente van 1976 tot het jaar 2001 een

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

verjongingsplan opgesteld voor het wandelbos. De grote vijver in het bos is in de jaren 1997/98 beschoeid en gebaggerd.

In 1930 is de tunnel versterkt, in 1957 gerestaureerd, waarbij de zich erboven bevindende brug is verbouwd, en in de periode 1990-1998 is de tunnel nogmaals gerestaureerd. De brug is later nog eens aangepast, waarschijnlijk met de aanleg van twee verharde rijwielpaden aan weerszijden van het verharde voetpad. Het bos wordt aan zuidoostzijde begrensd door de Garstestraat, aan de noordoostzijde door de Bossingel, de Burg. H.J. Wichersstraat en de Mr. E.A.J. Moddermanstraat, aan de noordwestzijde door de Molenhornerweg aan de zuidwestzijde door de Steringa Kuiperweg.

Waardering

Wandelbos met tunnel en zitbank van algemeen belang vanwege tuinhistorische en stedenbouwkundige waarde

- als voorbeeld van een wandelbos uit 1827 dat in 1907 zijn huidige aanleg kreeg op advies van L.A. Springer
- vanwege de verzorgde aanleg in Landschapsstijl met onder meer een heuvel en tunnel
- vanwege de historische waarde als werkverschaffingsproject
- vanwege de grote stedenbouwkundige waarde voor de stad Winschoten
- vanwege de typologische zeldzaamheid in de provincie Groningen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 521781

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82765/25

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Winschoten	Oldambt	Groningen

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Winschoten	F			11321
Winschoten	F			11322
Winschoten	H			1793
Winschoten	H			1794

*Omschrijving***

Omschrijving

WANDELBOSS bestaande uit twee delen, gescheiden door een fiets/voetpad, die via een tunnel (1836) met elkaar verbonden zijn.

Centrale elementen in het bos zijn een niervormige en een halvemaaanvormige vijver, verbonden door een smalle slingervijver; een heuvel (oorspronkelijk met muziektent) met vier kastanjabomen; een later aangelegd, verhoogd gelegen hertenkamp (nu dierenweide). Door het bos een slingerend stelsel van zandpaden tussen dicht op elkaar staande loofbomen, zoals eiken, essen, beuken, kastanjabomen en esdoorns, en diverse soorten struiken als sleedoorn, hondsroos, vogelkers en hazelaars. Tussen de bomen en struiken kruip- en stinseplanten.

Waardering

Wandelbos van algemeen belang vanwege tuinhistorische en stedenbouwkundige waarde

- als voorbeeld van een wandelbos uit 1827 dat in 1907 zijn huidige aanleg kreeg op advies van L.A. Springer
- vanwege de verzorgde in een Landschapsstijl vormgegeven aanleg met onder meer een heuvel en tunnel
- vanwege de historische waarde als werkverschaffingsproject
- vanwege zijn betekenis als bepalend stedenbouwkundig element voor de stad Winschoten
- vanwege de typologische zeldzaamheid in de provincie Groningen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Wandelpark

Monumentnummer*: 521782

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82765/28

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Winschoten	Oldambt	Groningen

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Winschoten	H			1794

Omschrijving**

Omschrijving

ZITBANK uit 1936, opgetrokken in een roodbruine gesinterde baksteen. De bank bestaat uit een hoge gemetselde rugleuning, afgezet met een rollaag, met in het midden een gedenksteen onder een keperboog met sluit- en aanzetstenen, met als tekst: "gewijd aan L.W. Heikens, gemeentesecretaris, 10 jan. 1903, 1 juli 1936, de burgerij van Winschoten". Op de gemetselde zitting houten planken; de zitting wordt in het midden doorbroken door een (vernieuwde) gemetselde bloembak met rondboogbeëindiging. Aan weerszijden van de bank een gemetselde bloembak met twee afgesloten hoeken.

Waardering

Zitbank/monument uit 1936 van algemeen belang

- als voorbeeld van een gemetselde zitbank, tevens monument uit 1936
- vanwege de functionele relatie met het wandelbos en de Secr. Heikenslaan
- vanwege de beeldbepalende ligging op de hoek van de Secr. Heikenslaan en de Boschsingel

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Voorwerpen op pleinen en dergelijke	Straatmeubilair	Zitbank

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 521783

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82765/31

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Winschoten	Oldambt	Groningen

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Winschoten	F			11321
Winschoten	F			11322
Winschoten	H			1793
Winschoten	H			1794

*Omschrijving***

Omschrijving

TUNNEL in 1836 opgetrokken in een roodbruine (hergebruikte) baksteen, afgezet met een dubbele rollaag. Op de tunnel een later verhard fiets/voetpad tussen twee (vernieuwde) buishekken. In beide gevelzijden van de tunnel drie decoratieve muurankers. Aan de (opnieuw opgetrokken) zuidzijde twee gemetselde steunberen (1930). De noordgevel heeft aan de linkerzijde een half rond gemetseld versterkingselement op een verticaal gemetseld trasraam met rollaag; aan de bovenzijde een afdekrand van rollagen en een muizetandfries; in de gevel twee blinde spitsboogvensters. De noordgevel heeft aan de rechterzijde een half rond gemetseld versterkingselement met twee blinde spitsboogvensters en een decoratief ijzeren ruitvormig anker, als uitloper van een gemetselde wand met aan de bovenzijde een afdekrand van rollagen en een muizetandfries. Langs de wand een zeer geleidelijk stijgende trap, bestaande uit een aantal gemetselde treden met bordessen van zand; de trap wordt aan de vijverzijde afgesloten door een lage gemetselde muur met bovenop een ijzeren buishekje, met als aanzet een verhoogde muur waarin een grote blinde spitsboog van drie verspringende rollagen.

Waardering

Tunnel uit 1836 van algemeen belang

- als voorbeeld van een gemetselde tunnel in een wandelbos
- vanwege de opvallende Middeleeuws aandoende vormgeving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de vrij hoge mate van gaafheid
- vanwege de functionele relatie met het wandelbos
- vanwege de typologische zeldzaamheid in de provincie Groningen

Hoofdcategorie

Weg- en waterbouwkundige werken

Subcategorie

Weg(C)

Functie

Tunnel